

Sverige i Afghaniſtan 2001–2021

Erfarenheter och lärdomar
SOU 2024:92

Kommittén

Ledamöter

Lennarth Hjelmåker, ordförande

Kerstin Lundgren, Centerpartiet

Mikael Oscarsson, Kristdemokraterna

Nina Larsson, Liberalerna

Katarina Tolgfors, Moderaterna

Stefan Olsson, Moderaterna

Lotta Hedström, Miljöpartiet de gröna

Johan Andersson, Socialdemokraterna

ClasGöran Carlsson, Socialdemokraterna

Alexandra Völker, Socialdemokraterna

Björn Söder, Sverigedemokraterna

Lars Wistedt, Sverigedemokraterna

Anders Fänge, Vänsterpartiet

Sakkunniga

Anja Glavinic Jones, Fö

Kerstin Lindblad, Ju

Peter Tejler, UD

Experter

Olof Granander, Försvarsmakten

Cecilia Hull Wiklund, FBA

Karin Kronlid, Sida

Louise Weber, Migrationsverket

Sekretariat

Helena Pilsas, huvudsekreterare

Isak Myrestam, biträdande sekreterare

Evis Bergenlov, biträdande sekreterare

Uppdraget

- Utredningens tre faser:

1. Kartläggning
2. Utvärdering
3. Dra lärdomar

Enligt direktiven 2022:60:

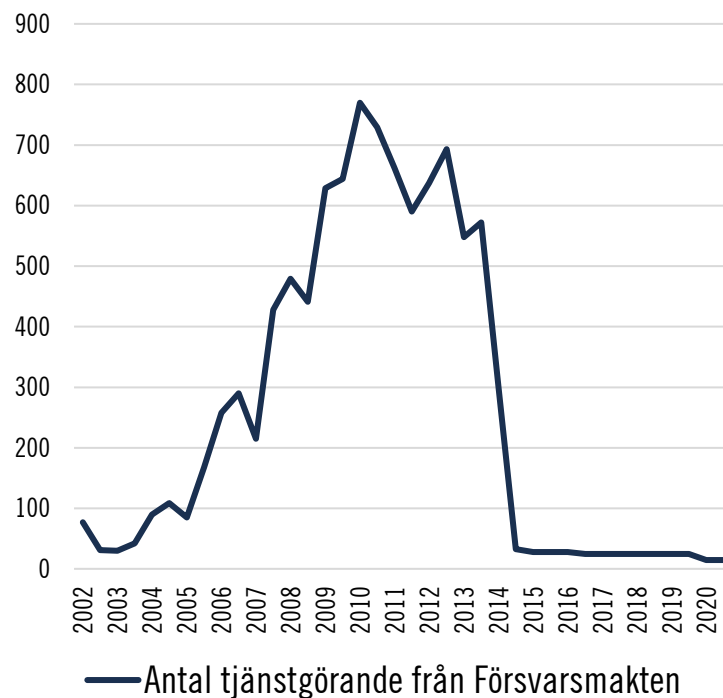
”Syftet är att klargöra vilka resultat det samlade engagemanget har bidragit till och vilka lärdomar som kan dras av den svenska närvaron i Afghanistan under perioden.”

- Särskilt undersökt svenska insatsers påverkan på kvinnors och flickors situation i Afghanistan.

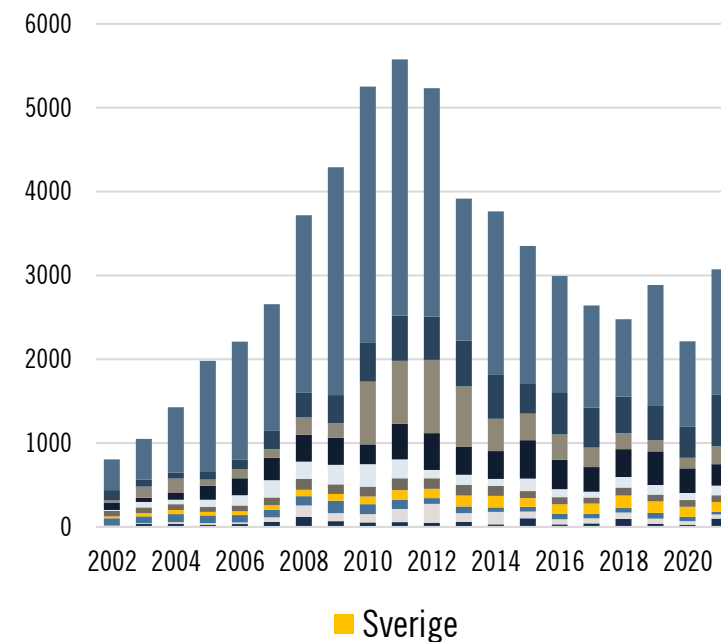
Kartläggning och sammanhang

- Sveriges deltagande var ett bidrag till ett större internationellt engagemang i Afghanistan.

Svenskt styrkebidrag till Isaf och RSM (antal tjänstgörande)

Tio största biståndsgivarna till Afghanistan inom OECD 2002-2021 (miljoner dollar)

Målsättningar för Sveriges engagemang

- *”Bidra till säkerhet och stabilitet i bred bemärkelse, inledningsvis framför allt genom bekämpning av terrorism och därefter bland annat genom att stärka de afghanska säkerhetsstyrkornas förmåga.*
- *Bidra till uppbyggnaden och kapacitetsutvecklingen av den afghanska staten.*
- *Bidra till att stärka förutsättningarna för minskad fattigdom.*
- *Bidra till att stärka förutsättningarna för ekonomisk och social utveckling.*
- *Bidra till att stärka förutsättningarna för ett demokratiskt och inkluderande samhälle.*
- *Bidra till att stärka ställningen för kvinnor och flickor.*
- *Stärka den transatlantiska länken och samarbetet med Nato.*
- *Öka trovärdighet för och förmåga hos Sverige som deltagare i internationella insatser.*
- *Genomföra en samlad svensk insats i arbetet med övriga målsättningar.”*

Utvärdering och resultat

- Måluppfyllelsen skiljer sig åt mellan olika delar av engagemanget.
- Målens relevans och realism.
- Viktiga utvecklingsresultat uppnåddes i Afghanistan under tjugoårsperioden.
- Kommitténs resonemang om svenska insatsers bärkraftighet.

”Att talibanrörelsen sedan augusti 2021 åter har makten i Afghanistan, med förtryck, kraftiga inskränkningar av mänskliga rättigheter och ökade humanitära behov som följd, måste betraktas som ett misslyckande. [...] Samtidigt kan konstateras att graden av måluppfyllelse skiljer sig åt mellan olika delar av engagemanget. Avgränsade områden och insatser har uppvisat relativt goda resultat inom tjugoårsperioden.”

Kostnader för Sveriges engagemang

Sveriges samlade engagemang: minst 26,4 miljarder kr

Utrikes- och säkerhetspolitik:
minst 11,7 miljarder kr

Bilateralt bistånd:
14,7 miljarder kr

Lärdomar av Sveriges engagemang

1: Kontext och miljö för såväl den internationella som den svenska insatsen.

2: Att delta i ett större internationellt sammanhang.

3: Mål, styrning och samverkan.

4: Nödvändiga förutsättningar för långsiktiga resultat och effekter.

5: Genomförande av verksamheten på plats i Afghanistan.

6: Från rapportering, uppföljning och utvärdering till ändrade förhållningssätt.

Evakueringen från Afghanistan 2021

- Totalt evakuerades eller överfördes närmare 2 000 personer från Afghanistan till Sverige under sommaren och hösten 2021.
- Det samlade intrycket är att den svenska evakueringsinsatsen kom igång senare än jämförbara länders.

”Sammanfattningsvis kan kommittén konstatera att de svenska myndigheterna i samverkan med varandra och med andra länder genomförde en omfattande och mycket krävande evakueringsinsats med ett efter de svåra omständigheterna framgångsrikt resultat.”

Sverige i Afghaniſtan 2001–2021

Erfarenheter och lärdomar
SOU 2024:92

